

מהו קידוש שם שמים?

1. רמב"ם, ספר המצוות, מצוה תשיעית: "והמצואה התשיעית היא שצונו לקדש השם והוא אמרו (אמור כב) יונקדיותי בתוך בני ישראל. וענין זאת המצואה אשר אנחנו מצוים לפרש האמונה הזאת האמתית בעולם ושלא נפח ביחס שום מזיק. ואך על פי שבא علينا מכריח גובר יבקש ממנו לכפר בו יתעלה לא נשמע ממנו אבל נסדור עצמו למשתה ולא נתעהו לחשוב שכפרנו ואך על פי שלבנו מאמין בו יתעלה. וזאת היא מצות קדוש השם המצוים בה בני ישראל בכללם רוצה לומר מסירת נפשנו למות ביד האונס על האבותינו ית' ואמונה יחו". כמו שעשו חנניה משאל ועזריה (דניאל ג) בזמן נבוכדנצר הרשע כשגור לשתחנות לצלט והשתחו כל העמים וישראל בכל ולא היה שם מקדש שם שמיים והוא היה בזה חרפה גדולה על ישראל שנדרה המצואה הזאת מכלם ולא היה שם מקדים אותה אבל פחדו הכל ולא נצוטה מצואה זו אלא לumed הגודל ההוא שפחד ממנו העולם כלו והיה בו ראוי שיפורסם היחיון ויגלה ברבים בעת ההייא.... ולשון ספרה (אמור ספר'ט) על מנת כך הוצאתני אתכם מארץ מצרים על מנת שתקדשושמי ברבטים. ובגמר סנהדרין (עד ב) אמרו בן נח מצואה על קדושת השם או אינו מצואה תא שמע שבע מצאות נצטו בני נח ואם אתה אומר כן תמניא הו. הנה כבר התברר לך שהיא מכלל מספר המצאות שהם חובה לישראל ולקחו ראה על מצואה זו אמרו ונקדשתי בתוך בני ישראל".

2. רמב"ם, הל' יסודי התורה, פרק ה, הל' א-ג: "כל בית ישראל מצוין על קדוש השם הגדול הזה שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל, ומזהרין שלא לחללו שנאמר ולא תחללו את שם קדשי, כיצדCSI כשיימודו עובד כוכבים ויאנו את ישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה או יחרגנו לעבור ואל יחרג שנאמר במצוות אשר יעשה אותם האדים וחיה בהם ולא שימות בהם, ואם מת ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו: بما דברים אמורים בשאר מצות חז"ן מעבודת כוכבים וגלי עריות ושפיקת דמים, אבל שלוש עבירות אלו אם יאמר לו עבר על אחת מהן או תחרג, ג' יחרג ואל יעבור, بما דברים אמורים בזמן שהעובד כוכבים מתקוין להנאה עצמו, כגון שאנו לבנותו לبيתו בשבת או לבשל לו התבשילו, או אנש אשה לבועלה וכיווץ בזה, אבל אם נתכוין להעבירו על המצוות בלבד, אם היה בין עצמו ואין שם עשרה מישראל עבר ואל יחרג, ואם אנש להעבירו בעשרה מישראל יחרג ואל יעבור, ואפילו לא נתכוין להעבירו אלא על מצוה משאר מצות בלבד: וכל הדברים האלה שלא בשעת הנזורה אבל בשעת הגוזרת והוא שיימוד מלך רשות כנובדנצר וחביריו יגוזר גוזרת על ישראל לבטל דעתם או מצואה מן המצאות, יחרג ואל יעבור אפילו על אחת משאר מצות בין נאנש בין לבין עובדי כוכבים".

3. רמב"ם, הל' יסודי התורה, פרק ה, הל' י-יא: "כל העobar מדעתו بلا אונס על אחת מכל מצות האמורות בתורה בשאט בנפש להכעיס הרי זה מחולל את השם, ולפיכך נאמר בשבועת שקר וחילת את שם אלהיך אני ה', ואם עבר בעשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבטים, וכן כל הפורש מעבירה או עשה מצווה לא מפני דבר בעולם לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ברוך הוא כמניגת יוסוף הצדיק עצמו מאשת רבו הרי זה מקדש את השם: ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם, והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסים בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשביבים, ואף על פי שאין עבירות הרי זה חילל את השם כוגן שלקח ואני נונן דמי המקח לאלטר, והוא שיש לו וنمצאו המוכרים טובען והוא מקיפן, או שירבה בשחוק או באכילה ושתייה אצל עמי הארץ ובינויו, או שדברו עם הבריות אינו בנחת ואני מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס, וכיוצא בדברים האלו הכל לפי גודלו של חכם צרך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין, וכן אם דקדק החכם על עצמו והיה דבשו בנהחת עם הבריות ודעתו מעורבת עמם ומקבלם בסבר פנים יפות ונעלב מהם ואני עולבם, מכבד להן ואפילו למkillין לו, ונושא ונותן באמונה, ולא ירבה באריות עמי הארץ וישיבתן, ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בצדיקות מוכתר בתפילה ועשה בכל מעשי לפנים משורת הדין, והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם, עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאותים למשיו הרי זה קידש את ה' ועליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אטארא".

4. מס' יומה פו, ע"א: "היכי דמי חילול השם? אמר רב: כgon אנא. אי שקיילנא בישראל מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלטר. אמר אבי: לא שנו אלא באטרא דלא תעבי, אבל באטרא דתבעי - לית לנו בה. אמר רבينا: ומטא מחסיא אטרא דתבעי הוא. אבי כדשקל בישראל מתרי שותפי יהיב זוזא להאי וזווזא להאי, והדר מקרב להו גבי הדדי, ועבדי חושבנא. רב בי יוחנן אמר: כgon אנא דMSGINA ארבע אמות בלא תורה ולא תפילה. יצחיק דברי ינאי אמר: כל שחביריו מתבישיין מחמת שמוועתו (היאנו חילול השם) + מסורת הש"ס: [היכי דמי] + אמר רב נחמן בר יצחק: כgon דקה אמרי אינשי שרא ליה מריה לפלאניא. אבי אמר: כדתניא, ואהבת את ה' אלהיך - שהיה שם שמים מתאהב על ידך, שהוא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, והוא משאו ומנתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו - אשרי אבי שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אווי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשייו, עליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אטארא. אבל מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ואני משאו ומנתנו באמונה, ואני דבورو בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו - אווי לו לפלוני שלמד תורה, אווי לו לאביו שלמד תורה, אווי לו לרבו שלמד תורה, פלוני שלמד תורה - ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכורען דרכיו! ועליו הכתוב אומר אמר באמור אמר עס ה' אלה ומארצנו יצאו".

5. מס' סוטה י, ע"ב: "וילך יהודה ויאמר צדקה ממנה - הינו דבר בזינה א"ר שמעון חסידא: יוסף שקדש ש"ש בסתר - זכה והosipto לו את אחת משמו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב: עדות ביהוסףשמו, יהודה שקדש ש"ש בפרהסיא - זכה ונקרא כלו על שמו של הקדוש ברוך הוא".

6. מס' סוטה לו, ע"ב-לו, ע"א: "אמיר רב חנא בר ביזנא א"ר שמעון חסידא: יוסף שקדש שם שמיים בסתר - הosipto עליו אותן אחת משמו של הקדוש ברוך הוא, יהודה שקידש שם שמיים בפרהסיא - נקרא כלו על שמו של הקדוש ברוך הוא. יוסף מי היא? דכתיב: ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתנו... יהודה מי היא? דתני, היה ר"מ אומר: כשהעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד תחלה לים וזה אומר אני יורד תחלה לים, לפצ' שבתו של בניין ואני יורד לים תחילת, שנאמר: שם בנימין צער רודם, אל תקרי רודם אלא רד ים, והיו שרי יהודה רוגמים אותו, שנאמר: שרי יהודה רגמתם, לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזין לבורה, שנאמר: ובין כתפיו שכן; אמר לו רבי יהודה: לא כך היה מעשה, אלא זה אומר אין אני יורד תחילת לים וזה אומר אין אני יורד תחילת לים, לפצ' נחשון בן עミニנדוב יורד לים תחילת".

7. הרב בצלאל זולטי זצ"ל, בדברי הספד על הרב אלימלך בר שאול זצ"ל, בהקדמה בספר 'ריח מס'': "מדברי הרמב"ם למדים אנו כי מצות קידוש השם אינה רק מסירת הנפש למיתה על קידוש השם, אלא משמעותה חיים של קדוש השם. וכשהחכם מדקדק על עצמו, ודברו בחתת עם הבריות וודעתו מעורבת עמהם, עד שהכל מקלסין אותו ומטאונו לעשוין, הרי כל חיים הם חיים של קידוש השם. ויתכן לומר שהחמים של קדוש השם, הנם הרבה יותר מאשר מסירת הנפש למיתה על קידוש השם, וכך שנינו במסכת אבות, פ"ד, מ"ב: 'שלשה כתרים הם: כתר תורה, וכתר חכמה, וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן'. וברש"י שם: 'וכתר שם טוב עולה על גביהן' – שהוא משובח מכלום, מי שיש לו שם טוב ומעשים טובים נמצאים בו, שנאמר: טוב שם ממשן טוב, טוב שם של חנניה מישאל ועזריה שהיו בעלי מעשים טובים, מנדב ואביהוא שנמשחו בשמו השמחה, שהרי הלו נשרפו והללו לא נשרפו. הרי כתוב דמה שחנניה מישאל ועזריה ניצלו מכבשן האש, אין זה בזכות מסירות נפשם למיתה על קידוש השם, אלא משומם כתר שם טוב שהיה להם, בזכות היוטם בעלי מעשים טובים. וטעם הדבר, כי חיים על קידוש השם, הנם הרבה יותר ממיתה על קידוש השם. מיתה על קידוש השם הנה מעשה חד פעמי, שעיה אחת קרצה של התטרומות, התעלות והתקדשות, אך חיים על קידוש השם הן בכל יום ויום, בכל שעה ושעה, בכל רגע ורגע, בכל מעשי ובכל הילכותיו של האדם... גדלותו של אדם ניכרת רק במעשי הקטנים היומיומיים, ועל ידי מעשים קטנים אלו מוכיח האדם שגם מעשי הגודלים ממוקור גדולות הם נובעים. נסיוון העקידה היה אכן גדול מכלום, אך לנסיון זה עשה אברהם אבינו הכנות גדולות... אך זה עדין לא מוכיח על גדולתו האמיתית של עשו, כי יתכן שבאותה שעיה זכה לעלות אל הקדוש בבחינת 'יש קונה וולמו בשעה אחת', אבל רק בשעה אחת. אולם לאחר שעמד אברהם אבינו בנסיון העשيري שהוחץ לכאןות מקום לקבורת שרה ולא הרהר, שזהו נסיוון במעשה קטן בחויי يوم יום בלבד כל הכנה, ובכל זאת לא הרהר אחר מעשיו של הקב"ה אלא נשר באמונהו התמימה והטהורה, הוכיח נסיוון זה שגם מעשי הגודלים של אברהם ששיאם הוא בעקיטת יצחק, ממוקור גדולות הם נובעים. וכך מספרת הגמara בעבודה זורה, י"ח, ע"א: 'יתנו רבנן כשלה ר' יוסי בן קיסאם הילך ר' חנינא בן טרידון לבקרו, אמר לו: חנינא אחי אי אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכוה שהחריבת את ביתו... וудין היא קיימת, ואני שמעתי עלייך שאתה יושב ועובד בתורה ומקהיל קהילות ברבים וספר תורה מונח לך בחיקך... תמה אני אם לא ישרפו אותך וספר תורה באש. אמר לו: רב, מה אני לחמי עולם הבא? אמר לו: כלום מעשה בא לידך? אמר לו: מועות של פורמים נתחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים לעניים, אמר לו: אם כן מחקך יהיה חלקי ומגורלך יהיה גורלי. לכארה הדברים מתמייחסים. ר' חנינא בן טרידון מגDOI התנאים הקדושים, אחד מעשרה הרוגי מלכות מקהיל קהילות ברבים ועובד בתורה וספר תורה מונח לו בחיקו, מוסרת את נפשו על הרבעצת תורה ברבים, וכאשר שואל הוא: 'מה אני לחמי עולם הבא?' אומר לו ר' יוסי בן קיסמא: 'כלום מעשה בא לידך?' האם כל המעשים הכהירים שלו אינם מזכירים אותו בחמי עולם הבא?... אלא ביאור הדברים כך הוא. אמנם הקהילת קהילות ברבים הוא מעשה גדול וכביר, אבל עדין אין הוא מוכיח על גדולתו האמיתית של עשו, כי כל אדם מסוגל בתקופה מסוימת להתרומות מעלה לכוחותיו ולעשות מעשים גדולים. ומשום כך שאל אותו ר"י בן קיסמא: 'כלום מעשה בא לידך?' הינו מעשה קטן מחייב יום... מעשה קטן זה שלך מוכיח שגם מעשיך הגודלים... ממוקור הקדושים נובעים הם'."